

## 2010 års organisationsbedömning - Arbetsmaterial

**Organisationens namn: The Global Fund to Fight AIDS, Tuberculosis, and Malaria**

**Ansvarigt departement: UD-MU-FN**

**Namn samt organisationstillhörighet på deltagare i beredningen: UD/UP, Representationen Genève och Sida**

### Generell information, inkl. finansiell data

*Texten nedan hämtas lämpligen, där så är möjligt, från senaste bedömningen. Se över texten, uppdatera information och revidera vid behov.*

#### **Mandat och huvudsaklig inriktning på verksamheten enligt organisationens strategiska styrdokument (max 150 ord)**

Globala fonden, som formellt är en schweizisk stiftelse i Genève, etablerades 2002 med syftet att attrahera, hantera och betala ut stora summor ny finansiering för att stödja lokalt baserade insatser mot aids, tuberkulos och malaria. Fonden är en ren finansieringsmekanism med ett fattigdomsfokus, och ska inta en balanserad hållning mellan förebyggande arbete och behandling, samt mellan de tre sjukdomarna. Genom stödet till insatser mot sjukdomarna är tanken även att ländernas hälsosystem ska stärkas.

Fondens mål har varit att kunna finansiera alla tekniskt sunda ansökningar som kommer in vid de årliga bidragsrundorna. En teknisk panel bedömer ansökningarnas kvalitet innan styrelsen tar ställning till dem.

60 procent av bidragen är fördelade på HIV, 25 procent på malaria och 15 procent på tuberkulos. Globalt står fonden för 60-70% av det samlade biståndet för att bekämpa malaria och tuberkulos, och 30% för behandling av HIV. 56% av medel allokeras till Afrika söder om Sahara och 80% av medel går till låg- och lägre medelinkomstländer.

#### **Styrelseorgan, managementstruktur och svenskt deltagande (max 150 ord)**

Styrelsen har tjugo medlemmar som representerar valkretsar: sju från utvecklingsländer, åtta givare, och fem från civilsamhället inklusive den privata sektorn och en representant för människor med sjukdomarna. Det finns fem observatörer: en från WHO, UNAIDS, Världsbanken och Roll Back Malaria/Stop TB samt en schweizisk medborgare med rätt att agera å Fondens vägnar. För utvecklingsländerna baseras valkretsarna på WHO:s regionala indelning, med en extra plats för Afrika. Sverige ingår i valkretsen 'Point Seven' tillsammans med Norge, Danmark, Irland, Nederländerna och Luxemburg. Styrelseplatsen roteras vartannat år. För närvarande har Nederländerna stolen.

Exekutivdirektören är sedan 2007 fransmannen Michel Kazatchkine. År 2009 gick GFATM ur ett administrativt samarbetsavtal med WHO, varefter sekretariatets personalstyrka ökade till drygt 600 reguljära anställda, för att täcka nya administrativa funktioner och utöka verksamheten. Sekretariatet har ingen fältnärvaro. På landnivå verkar Country Coordinating

Mechanism (CCM) som är ett partnerskap med regeringen, givare och civila samhället. CCM utser en Principal Recipient (PR) som mottager medel från fonden och är ansvarig för projektimplementering, vilket även sker genom underleverantörer. PR ska övervaka sk Sub-recipients (SR). Local Fund Agents (LFA) är konsulter upphandlade av sekretariatet som ansvarar för revision av PR.

**Totalt utbetalade resurser, samt svenska finansiella bidrag, nominellt och i förhållande till andra givare (*max 150 ord*)**

Globala fonden fylls på vart tredje år. September 2007 gjordes utfästelser av totalt USD 9.7 miljarder för 2008-2010. Då efterfrågan från drabbade länder fortsatte stiga och förhoppningar om ytterligare bidrag upp till 15 miljarder USD inte realiserades, uppstod svårigheter i att finansiera en tredje bidragsrunda under perioden, denna kommer att finansieras med medel från kommande kapitalpåfyllnaden. Påfyllnadsförhandlingar för 2011-2013 sker under 2010.

Sverige har sedan Fondens tillkomst 2002 utfäst 3,856 miljarder kronor. Sveriges bidrag till fonden 2008-2010 blir 1,83 miljarder kronor, vilket motsvarar en andel om 2,9%. Andelen kan fluktuera beroende på växelkursen vid utbetalningstillfället, dvs växelkursen låses inte. Detta innebär en lägre förutsebarhet för givare, men eftersom andelar inte används för att beräkna röstvikten är det mindre väsentligt.

G7-länderna, som var initiativtagare till grundandet av Globala Fonden, är idag de sju största givarna. USA:s andel är 28,6%, Frankrike 13,9%, Tyskland med 9,2% och Spanien med 6,3%. Sverige är den elfte största bidragsgivaren.

## A. Sammanfattande bedömning för relevans

Mycket relevant     Relevant     Svagt relevant     Inte relevant

**Med utgångspunkt från bedömningen av relevans (avsnitt A i annexet) redogör för organisationens relevans. I den mån en bedömning tidigare gjorts av organisationen, kommentera viktigare förändringar (max 300 ord):** Globala fondens kärnmandat är att bekämpa HIV/AIDS, tuberkulos och malaria, vilka är sammantaget de tre största dödsorsakerna i utvecklingsländer. Fondens verksamhet är relevant med utgångspunkt från millenniemålen, regeringens politik för global utveckling samt regeringens policy för Sveriges internationella HIV och aidsarbete.

I relation till millenniemålen är Fondens verksamhet framför allt betydelsefull för MDG 6 om att bekämpa HIV, tuberkulos och malaria. Fonden bidrar även i viss mån till uppfyllandet av MDG 4 om barnadödlighet och MDG 5 om mödradödlighet genom insatser mot mor till barn smitta av HIV och malaria och även i vissa fall genom stärkande av hälsosystem.

I regeringens policy för global utveckling lyfts smittsamma sjukdomar och andra hälsohot fram som en särskild utmaning. En uppgift för biståndet är därmed att säkerställa fattiga människors tillgång till hållbara hälsosystem och nödvändiga läkemedel, något som ligger inom Globala fondens kärnmandat. Sverige har sedan länge verkat för lyfta fram kopplingen mellan de tre sjukdomarna, särskilt HIV, och jämställdhet. För Globala fonden har detta samband skärpts genom de två strategier som fondens styrelse beslutat om under 2009, en för kvinnor och unga flickor och en för HBT-personer. Därmed kan det konstateras att fonden inom ramen för sjukdomsbekämpning integrerar två av regeringens tematiska prioriteringar för utvecklingssamarbetet, jämställdhet och mänskliga rättigheter.

Policyn för Sveriges internationella HIV och aidsarbete är vägledande för användning av svenskt bistånd för att bekämpa sjukdomen. Fondens verksamhet är relevant även i ljuset av policyn, vilken sätter särskild fokus på fattiga människor, och dess arbete för att förebygga smittspridningen och lindrandet av HIV:s långsiktiga effekter.

Globala fondens verksamhet bedöms vara relevant i relation till såväl de globalt överenskomna millenniemålen som svenska målsättningar och prioriteringar. Områden där det finns möjlighet att ytterligare skärpa relevansen är en tydligare fattigdomsfokus i beslut om bidrag, samt ökad fokus på det förebyggande arbetet.

## B. Sammanfattande bedömning för intern effektivitet

Mycket låg    Låg    Godkänd    God    Hög    Mycket hög

**Med utgångspunkt från bedömningen av intern effektivitet (avsnitt B i annexet) redogör för organisationens interna effektivitet. I den mån en bedömning tidigare gjorts av organisationen, kommentera viktigare förändringar. (max 500 ord):** Globala fondens styrelse fyller en viktig strategisk roll inom organisationen. Delegering mellan styrelsen, de tre kommittéerna under styrelsen och sekretariatet ska möjliggöra att styrelsen fokuserar mer på strategiska än operationella frågor.

Sekretariatet omorganiserades när nye exekutivdirektören Kazatchkine tillträdde 2007. Ledningen består av exekutivdirektören, hans biträdande samt fem avdelningschefer. Det största klustret har ansvar för landprogram. Landhandläggare spelar en central roll då sekretariatet inte har någon fältnärvaro. För att systemet ska fungera måste landhandläggare vara väl insatta i situationen på landnivå och pågående processer i landet. Uppmärksammade korruptionsfall visar att den pågående diskussion om att utveckla kontakter med nationella som internationella partners är angelägen. Avståndet mellan ledningens beslut och agerandet på landnivå är ofta långt.

Organisationen har ett system för resultatstyrning, som enligt femårsutvärderingen bidrar till ökad transparens och trovärdighet. Systemet har 26 indikatorer som följs upp årligen och redovisas för styrelsen. Länderna upplever ofta de rutiner som ska användas för att följa upp resultat som krångliga och resurskrävande. Fokus ligger också ofta på resultat (output) snarare än effekter (outcome), dessutom många gånger i avsaknad av både kvalitativa data, och "baseline" data. Indikatorer för det förebyggande arbetet mot HIV och fondens påverkan på hälsosystem behöver utvecklas.

Globala fonden har haft en generalinspektörsfunktion (IG) i tre år, som ägnar sig åt bl a revision, inspektion, kontroll av etiska frågeställningar, landprogram. IG:s arbete är oberoende och han rapporterar direkt till styrelsen. Fonden har även ett internt utvärderingskontor och en oberoende utvärderingsfunktion, Technical Evaluation Reference Group. Samverkan mellan dessa tre funktioner är låg och detta ska ses över. Trots att styrelsen har beslutat om nolltolerans för korruption har IG identifierat fall av oegentligheter i många av de länder där program har utsatts för en djupgranskning. Fonden har nyligen inrättat en "whistleblower" och det kommer in fall dagligen. Fonden är beroende av att dess strukturer på landnivå fungerar, brist på tydligt ansvarutkrävande är en svaghet. Det är en utmaning nu att utveckla ett system för att förebygga och upptäcka projekt som blir fel i ett tidigare stadium.

Ernst & Young står för revisionen. Rapporterna görs offentliga och det har inte upptäckts några problem i dessa. Globala fonden har en etikkommitté och en särskild policy för intressekonflikter, som dock inte anses vara tillräckligt långtgående för CCM och PR. Fondens personalpolitik omfattar jämställdhet och mångfald. Enligt femårsöversynen har de nyligen beslutade strategierna för jämställdhet och HBT haft en positiv påverkan på arbetsplatsmiljön inom sekretariatet. Dokumentationen från fondens verksamhet är omfattande och lättillgänglig via hemsidan.

## C. Sammanfattande bedömning för extern effektivitet

Mycket låg  Låg  Godkänd  God  Hög  Mycket hög

**Med utgångspunkt från bedömningen av extern effektivitet (avsnitt C i annexet) redogör för organisationens externa effektivitet. I den mån en bedömning tidigare gjorts av organisationen, kommentera viktigare förändringar. (max 500 ord):**

I globala fondens policydokument anges fyra mål:

- Resursmobilisering
- Bekämpning och lindring av effekterna av sjukdomarna
- Genom insatserna stärka hälsosystem
- Bidra till uppfyllandet av millenniemålen

Globala fonden visar på imponerade resultat vad gäller de första två målen. Resultaten är blandade för de senare två målen. En reformprocess är dock på gång. Även vad gäller implementeringen av Parisdagordningen pågår reformer.

### Resursmobilisering

Drygt 18,4 miljarder USD, har mobiliserats för de tre sjukdomarna och avtal har slutits om mer än 600 program i 144 länder. Femårsutvärderingen fann att insatserna har lett till ökad service, bättre täckning och minskad sjukdomsbörda. Den fann också luckor i portföljen vad gäller prevention av HIV. Ländernas satsningar på de tre sjukdomarna bedömdes vara i så hög grad givarfinansierade att det innebär risker för hållbarheten i satsningarna.

### Bekämpning och lindring av effekterna av sjukdomarna

Fonden uppskattar att mer än 4,5 miljoner liv har kunnat uppehållas genom sitt arbete. Mer än 2,8 miljoner människor får genom Fonden tillgång till bromsmediciner mot aids, drygt 7 miljoner människor har tillgång till diagnos och behandling mot tuberkulos, och mer än 120 miljoner behandlade myggnät har distribuerats som del av arbetet med att förebygga malaria.

### Genom insatserna stärka hälsosystem

Med utgångspunkt från insatser mot de tre sjukdomarna har även stora insatser gjorts för stärkande av nationella hälsosystem; mer än 1,1 miljard USD beräknas ha gått till sådana satsningar. Femårsöversynen identifierade fall där länder hade programmerat sjukdomsspecifika insatser finansierade av fonden på ett sätt som även stärkte hälsosystemet. Andra analyser pekar på fall där hälsosystem har försvagats när ökad sjukdomsspecifik finansiering lockat till sig en oproportionerlig andel av kvalificerad sjukvårdspersonal. Fonden behöver göra mer för att säkerställa att insatser stödjer den nationella hälsoplanen, ffa i länder i vilka Globala fonden är en betydande finansiär i hälsosektorn. Resultatramverket behöver inkludera indikatorer för hälsosystem och prevention.

### Bidra till uppfyllandet av millenniemålen

Fonden bidrar tydligt till uppfyllandet av MDG 6 och indirekt till MDGs 4 och 5. Kopplingen till fattigdomsbekämpning behöver stärkas och en sådan diskussion pågår. Endast ansökningar till fonden vars tekniska kvalitet kvalitetssäkrats av fondens oberoende tekniska panel kommer i fråga för finansiering. Därefter prioriteras ansökningarna utifrån fattigdom och sjukdomsbörda. Det finns inget formaliserat stöd för stödda svagare länder i vare sig utarbetande av ansökningar, framtagandet av nationella strategier mot sjukdomarna eller nationella hälsoplaner. Detta arbete görs i stor utsträckning av WHO, UNAIDS och UNICEF. I fattiga länder med hög sjukdomsbörda kan insatser mot sjukdomarna ge långtgående positiva effekter på utveckling och MDG 1. Det finns ingen gradueringspolicy för medelinkomstländer.

#### Parisdagordningen - Harmonisering och anpassning

Det varierar från land till land hur väl Fondens strukturer på landnivå (CCM, PR) är integrerade i landsystem. Dessa strukturer är i somliga länder administrativt betungande och kostsamma. Fonden arbetar redan med att bättre anpassa sina redovisningsrutiner till landsystem. Fonden bör ställa större krav på förankring av projekt i nationella hälsoplaner och en minskning av parallella implementeringsenheter, som uppstår till följd av fondens projektansats, samt kravet att stödet ska betalas ut snabbt. Det har varit mer fokus på kortsiktiga insatser för att uppehålla liv än långsiktiga hållbara utvecklingsresultat. Fonden har varit frånvarande i givarsamordning och haft en varierande dialog med nationella regeringar. Trots att den inte har någon fältnärvaro, behöver lösningar för samordning, dialog och representation utarbetas.

Globala Fondens verksamhetsmodell bygger på partnerskap med andra utvecklingspartners och hur väl detta fungerar är avgörande för effektivitet och resultat. Både femårsutvärderingen och generalinspektören har funnit att CCM brustit i projektöversynen. Det saknas tydligt ansvarsutkrävande för genomförande av insatserna.

#### **D. Trender/tendenser rörande relevans, intern och/eller extern effektivitet**

Har organisationen under de senaste tre åren förändrats i positiv eller negativ riktning vad gäller relevans och/eller intern respektive extern effektivitet, och i så fall hur? I den mån en svensk organisationsbedömning har gjorts av organisationen tidigare, ska ett tydligt avstamp tas ifrån denna.

#### ***Kommentarer (max 500 ord):***

##### Fattighetsfokus

Globala fondens relevans för svenskt bistånd har nyligen skärpts ytterligare genom en ökad fattighetsfokus i allokeringen av bidrag. Låginkomstländer med hög sjukdomsburda som gör en ansökan med hög teknisk kvalitet ska prioriteras. Efterfrågan väntas fortsätta överstiga tillgängliga resurser, därför har styrelsen beslutat att göra en helhetsöversyn av vilka länder som ska kunna komma i fråga för bidrag samt över samfinansieringsvillkoren.

##### Hälsosystem

Fonden har börjat finansiera nationella strategier mot de tre sjukdomarna i ett steg ifrån den projektbaserade verksamheten. Fondens relevans och effektivitet kan stärkas genom mer systematiska investeringar i stärkandet av hälsosystem i låginkomstländer. Det internationella samfundet är i stort sett överens om att starka hälsosystem krävs för att uppnå millenniemålen, ffa MDG 5 om mödradödlighet, och för att insatser mot sjukdomarna ska bli hållbara. Fondens roll i detta arbete är ännu ej avgjord. Som ett minimum bör fondfinansierade insatser programmeras så att de stärker och inte försvagar hälsosystem. En gemensam ansats med Världsbanken och GAVI ska nu testas i ett fåtal länder för att prova kanalisering av finansiering direkt via nationella hälsoplaner. Denna ansats ska även möjliggöra en mer harmoniserad och anpassad finansieringsansats i linje med Parisdeklarationen.

##### Resurser

Eftersom bidragen beslutas på ett sätt som gör att återkommande kostnader uppstår under åtta år

(minskas till fem år för nya bidragsbeslut som fattas from 2011) blir bidragsbesluten kumulativa. Detta begränsar kraftigt utrymmet för fonden att ändra inriktning av sin verksamhet, vad gäller nya prioriteringar och investeringar i hälsosystem. Av kommande påfyllnaden är 8,5 miljarder USD i praktiken redan beslutade. Eftersom antalet nya HIV-smittade överstiger antalet nypåbörjade bromsmedicinbehandlingar kommer behoven att öka framöver medan redan pågående behandling ska fortsätta. Diskussionen om samfinansiering senare i år kan komma att beröra dessa frågor.

#### Resultat

En positiv förändring är på gång för att förbättra de indikatorer som fonden använder. De nuvarande indikatorerna är framför allt på resultat(output)nivå, t ex antalet mediciner och myggnät som distribueras. Sekretariatet har börjat ta fram indikatorer på effektnivå och sekretariatet drar på det arbete som har gjorts av WHO för att även ta fram hälsosystemindikatorer. Ett nytt webbaserat program lanserades på fondens hemsida i april 2010 som möjliggör enkel överblick av länder som få stöd av Globala fonden, vilka insatser som har gjorts och vilka resultat som har uppnåtts. Programmet kan bli ännu mer relevant när det kompletteras med indikatorer både för hälsosystem och på långsiktiga effekter. Det kommer att göras en uppföljning av huruvida fondens insatser kommer kvinnor till gagn i lika utsträckning som män, samt av kvinnors ohälsa och jämställdhet i tillgång till vård och behandling.

#### Ansvarsutkrävande

Det finns ett antal processer på gång för att stärka ansvarsutkrävande i projektimplementeringen.

- Landhandläggare på fondens sekretariat i Genève ska bli mer aktiva i dialogen med andra utvecklingspartners inklusive FN och träffa dem under samtliga sina landbesök. Detta bör ge en bättre bild av hur väl och ansvarsfullt insatserna implementeras, men även stärka fondens deltagande i givarsamordningen.

- Riktlinjer för Local Fund Agents, som svarar för revision på landnivå, ses över. Förhoppningen är att LFA ska leverera mer relevanta rapporter som gör att oegentligheter upptäcks tidigare. Sekretariatet har börjat ersätta LFA vars arbete har varit undermåligt.

- Generalinspektörens kontor förstärks med mer personal och en större budget. Detta gör att kontrollverksamheten kan utökas, men det innebär inte direkt att det korruptionsförebyggande arbetet förbättras.

#### Tekniskt stöd

Det tekniska stöd som bl a WHO, UNAIDS och UNICEF står för i utarbetandet av ansökningar till Globala fonden är kritiskt för att kvalitetssäkra Globala fondens insatser, kvaliteten av insatser för att förebygga smittspridning har särskilt ifrågasatts.

# ANNEX: Indikatorer för bedömning

## A. Relevanta mål

Introduktion: Nedan görs en bedömning av hur relevanta organisationens målsättningar är för svenskt vidkommande. Avsikten är att bedöma hur organisationens mål förhåller sig till vart och ett av huvuddragen för Sveriges politik för global utveckling<sup>1</sup> och målet för Sveriges humanitära bistånd. Sist i avsnittet ges möjlighet att indikera i vad mån organisationen även spelar en roll för att stärka arbetet med mål inom andra politikområden.

För varje huvuddrag finns utrymme, ”Kommentarer”, att kort redogöra för den bedömning som gjorts, d.v.s. ge förklaringar till bedömningarna och orsaker till att en organisation eventuellt inte lever upp till ett bedömningskriterium, alternativt inte går att bedöma. Glöm inte att ange källor och referenser!

*OBS – det är högst osannolikt att en organisations målsättningar är relevanta inom alla områden. För vissa starkt nischade organisationer kan det t.o.m. vara så att organisationen endast är, och bara ska vara, relevant inom ett specifikt område. Det är således fullt möjligt att en organisation inte bedöms möta några kriterier på ett flertal indikatorer (huvuddrag), men ändå anses vara mycket relevant för Sverige.*

I den avslutande summeringen förtydligas vilken typ av organisation det är (organisation med brett utvecklingsmandat, nischorganisation, huvudsakligen humanitär organisation etc.) och i ljuset av det ges en bedömning av dess relevans för svenskt vidkommande, med fokus på utvecklingssamarbetet och den humanitära verksamheten. Det är i huvudsak denna text som förs in på motsvarande plats i ”2010 års organisationsbedömning”.

<b>i) Respekt för de Mänskliga Rättigheterna</b>
<b>Bedömningskriterier</b>
a) Finns som klart uttalade målsättningar i organisationens strategier och övergripande styrdokument b) Är något som organisationen i hög utsträckning arbetar konkret med i verksamheten c) Organisationens insatser ligger väl i linje med Sveriges aktuella prioriteringar inom området enligt Prop. 2007/08:1, UO7, kap. 3.6.1
<b>Bedöms möta följande kriterier: c</b>
<b>Kommentarer (max 150 ord): Fonden bidrar indirekt till att öka respekten för de mänskliga rättigheterna, genom att uppmärksamma stigmatiseringen av människor som är HIV-positiva och genom att finansiera insatser som uppmärksammar behoven för sk särskilt sårbara grupper, t ex män som har sex med män. Fonden har även en strategi för att främja arbetet med homosexuella män, transgender personer och sexarbetare inom ramen för insatserna mot HIV.</b>
<b>Använda källor och referenser: The Global Fund 2010: Innovation and impact (Globala fondens årsrapport för 2009); The Global Fund Strategy in Relation to Sexual Orientation and Gender Identities, SOGI (2009)</b>

<sup>1</sup> Huvuddraget ”Globala gemensamma nyttigheter” finns inte med eftersom detta i huvudsak täcks av huvuddraget ”Klimat och miljö”.



**ii) Demokrati och God Samhällsstyrning**

**Bedömningskriterier**

- a) Finns som klart uttalade målsättningar i organisationens strategier och övergripande styrdokument
- b) Är något som organisationen i hög utsträckning arbetar konkret med i verksamheten
- c) Organisationens insatser ligger väl i linje med Sveriges aktuella prioriteringar inom området enligt Prop. 2007/08:1 UO7, kap. 3.6.1

**Bedöms möta följande kriterier: c**

**Kommentarer (max 150 ord): Fonden bidrar i mycket begränsad utsträckning till att främja demokrati, primärt genom kravet på civila samhällets deltagande i beslutsprocesser, i styrelsen och på landnivå i CCM.**

**Använda källor och referenser: A Strategy for the Global Fund: Accelerating the effort to save lives (Globala fondens övergripande strategidokument)**

**iii) Jämställdhet mellan kvinnor och män**

**Bedömningskriterier**

- a) Finns som klart uttalade målsättningar i organisationens strategier och övergripande styrdokument
- b) Är något som organisationen i hög utsträckning arbetar konkret med i verksamheten
- c) Organisationens insatser ligger väl i linje med Sveriges aktuella prioriteringar inom området enligt Prop. 2007/08:1 UO7, kap. 3.6.1

**Bedöms möta följande kriterier: c**

**Kommentarer (max 150 ord): Globala fonden bidrar i mycket begränsad utsträckning till att främja jämställdhet. Där det sker, sker det främst inom ramen för insatserna mot HIV/Aids, tuberkulos och malaria. Fondens genderstrategi ger prioritering till insatser som angriper hinder till kvinnors tillgång till vård och behandling samt ojämställdhet som en orsak till ohälsa bland kvinnor.**

**Använda källor och referenser: The Global Fund's Strategy for Ensuring Gender Equality in the Response to HIV/Aids, Tuberculosis and Malaria**

**iv) Hållbart nyttjande av naturresurserna och omsorg om miljön**

**Bedömningskriterier**

- a) Finns som klart uttalade målsättningar i organisationens strategier och övergripande styrdokument
- b) Är något som organisationen i hög utsträckning arbetar konkret med i verksamheten
- c) Organisationens insatser ligger väl i linje med Sveriges aktuella prioriteringar inom området enligt Prop. 2007/08:1 UO7, kap. 3.6.1

**Bedöms möta följande kriterier: 0**

**Kommentarer (max 150 ord): Ej relevant**

Använda källor och referenser:

**v) Ekonomisk tillväxt**

**Bedömningskriterier**

- a) Finns som klart uttalade målsättningar i organisationens strategier och övergripande styrdokument
- b) Är något som organisationen i hög utsträckning arbetar konkret med i verksamheten
- c) Organisationens insatser ligger väl i linje med Sveriges aktuella prioriteringar inom området enligt Prop. 2007/08:1 UO7, kap. 3.6.1

**Bedöms möta följande kriterier: 0**

**Kommentarer (max 150 ord): Ej relevant**

Använda källor och referenser:

**vi) Social utveckling och trygghet**

**Bedömningskriterier**

- a) Finns som klart uttalade målsättningar i organisationens strategier och övergripande styrdokument
- b) Är något som organisationen i hög utsträckning arbetar konkret med i verksamheten
- c) Organisationens insatser ligger väl i linje med Sveriges aktuella prioriteringar inom området enligt Prop. 2007/08:1 UO7, kap. 3.6.1

**Bedöms möta följande kriterier: c**

**Kommentarer (max 150 ord): Genom investeringar mot HIV/Aids, tuberkulos och malaria som utgör allvarliga hinder för social utveckling och skapar otrygghet. Investeringar i hälsosystem bidrar också till social utveckling och trygghet.**

**Använda källor och referenser: The Global Fund 2010: Innovation and impact (Globala fondens årsrapport för 2009)**

**vii) Konflikthantering**

**Bedömningskriterier**

- a) Finns som klart uttalade målsättningar i organisationens strategier och övergripande styrdokument
- b) Är något som organisationen i hög utsträckning arbetar konkret med i verksamheten
- c) Organisationens insatser ligger väl i linje med Sveriges aktuella prioriteringar inom området enligt Prop. 2007/08:1 UO7, kap. 3.6.1

**Bedöms möta följande kriterier: 0**

**Kommentarer (max 150 ord): Ej relevant**

Använda källor och referenser:

**viii) Humanitär verksamhet**

**Bedömningskriterier**

- a) Finns som klart uttalade målsättningar i organisationens strategier och övergripande styrdokument
- b) Är något som organisationen i hög utsträckning arbetar konkret med i verksamheten
- c) Organisationens målsättningar insatser ligger väl i linje med Sveriges aktuella prioriteringar inom området (enligt Skrivelse 2004/05:52)

**Bedöms möta följande kriterier: 0**

**Kommentarer (max 150 ord): Ej relevant. Det kan dock noteras att Globala fonden vidtagit exceptionella åtgärder för att få ut leveranser av bromsmedicin i Haiti efter jordbävningen.**

Använda källor och referenser:

**Övriga övervägande för bedömning av relevans**

**2. Vänligen kommentera organisationens inriktning på fattighedsfrågor och på vilka sätt, annat än ovan nämnt, som organisationen bidrar till genomförandet av Millenniemålen.**

**Kommentar (max 250 ord):** Globala fondens kärnmandat är att bekämpa HIV/AIDS, tuberkulos och malaria, vilka är de tre största dödsorsakerna i utvecklingsländer.

I relation till millenniemålen är GFATM:s verksamhet framför allt betydelsefull för MDG 6 om att bekämpa HIV, tuberkulos och malaria. Fonden bidrar även till uppfyllandet av MDG 4 om barnadödlighet och MDG 5 om mödradödlighet, genom insatser för att förhindra mor till barn smitta av HIV, mot malaria och även i viss mån genom stärkande av hälsosystem.

Fondens verksamhet är också relevant med utgångspunkt i regeringens politik för global utveckling och regeringens policy för Sveriges internationella HIV och aidsarbete. I politiken för global utveckling lyfts smittsamma sjukdomar och andra hälsohot fram som en särskild utmaning. En uppgift för biståndet är att säkerställa fattiga människors tillgång till hållbara hälsosystem och nödvändiga läkemedel, något som ligger inom Globala fondens kärnmandat.

Områden där det finns möjlighet att ytterligare skärpa relevansen är en tydligare fattighedsfokus i beslut om bidrag samt ökad fokus på det förebyggande arbetet.

**3. I den mån organisationen är viktig för genomförandet av målen för andra politikområden, vänligen ange vilka och på vilket sätt organisationen bidrar till genomförandet av dessa.**

**Kommentar (max 250 ord):** EJ RELEVANT

**Summerande bedömning av organisationens relevans**

*(förs in under A i Organisationsbedömningen)*

**Summering av organisationens relevans (max 500 ord):**

Globala fondens kärnmandat är att bekämpa HIV/AIDS, tuberkulos och malaria, vilka är de tre största dödsorsakerna i utvecklingsländer. Fondens verksamhet är relevant med utgångspunkt från millenniemålen, regeringens politik för global utveckling samt regeringens policy för Sveriges internationella HIV och aidsarbete.

I relation till millenniemålen är GFATM:s verksamhet framför allt betydelsefull för MDG 6 om att bekämpa HIV, tuberkulos och malaria. Fonden bidrar även i viss mån till uppfyllandet av MDG 4 om barnadödlighet och MDG 5 om mödradödlighet genom insatser mot mor till barn smitta av HIV och även i vissa fall genom stärkande av hälsosystem.

I regeringens politik för global utveckling lyfts smittsamma sjukdomar och andra hälsohot fram som en särskild utmaning. En uppgift för biståndet är därmed att säkerställa fattiga människors tillgång till hållbara hälsosystem och nödvändiga läkemedel, något som ligger inom Globala fondens kärnmandat. Sverige har sedan länge verkat för lyfta fram kopplingen mellan de tre sjukdomarna, särskilt HIV, och jämställdhet. För GFATM har detta samband skärpts genom de två strategier som fondens styrelse beslutat om under 2009, en för kvinnor och unga flickor och en för HBT-personer. Därmed kan det konstateras att fonden inom ramen för sjukdomsbekämpning integrerar två av regeringens tematiska prioriteringar för utvecklingssamarbetet, jämställdhet och mänskliga rättigheter.

Policyn för Sveriges internationella HIV- och aidsarbete är vägledande för användning av svenskt bistånd för att bekämpa sjukdomen. Fondens verksamhet är relevant även i ljuset av policyn, vilken sätter särskild fokus på fattiga människor, arbetet för att förebygga smittspridningen och lindrandet av HIV:s långsiktiga effekter.

GFATM:s verksamhet bedöms vara mycket relevant i relation till såväl de globalt överenskomna millenniemålen som svenska målsättningar och prioriteringar. Områden där det finns möjlighet att ytterligare skärpa relevansen är en tydligare fattigdomsfokus i beslut om bidrag samt ökad fokus på det förebyggande arbetet.

## B. Intern effektivitet

**OBS – i det fall en bedömning av organisationen samtidigt görs inom ramarna för MOPAN ska detta avsnitt inte göras! Då ska i stället resultatet av MOPAN-bedömningen gå direkt in i avsnittet för intern effektivitet under ”2010 års organisationsbedömning”. Skulle det finnas väsentliga skillnader mellan de svenska svaren i MOPAN-undersökningen och den sammantagna bedömning som görs baserat på de 15 MOPAN-ländernas svar, ska detta särskilt lyftas fram och kommenteras.**

**Nedan gäller bara för organisationer där ingen MOPAN-bedömning är på gång eller har gjorts under det senaste året.**

*Avsnittet om intern effektivitet handlar om att bedöma hur pass väl riggad organisationen är internt för att i slutändan kunna leverera goda resultat (dvs. ha god extern effektivitet).*

*Bedömningen av den interna effektiviteten är uppdelad på tre frågeområden; ”Strukturella faktorer”, ”Resultatstyrning, planering och uppföljning”, samt ”Transparens, revision och upphandling”.*

*I slutet av varje frågeområde finns en ruta för ”Kommentar” där antalet uppnådda bedömningskriterier summeras och det ges möjlighet att förtydliga och kommentera de bedömningar som gjorts. I de fall där en bedömning gjorts tidigare år, är det viktigt att lyfta fram förändringar i antal uppfyllda kriterier. Och, kom ihåg - det är inte minst för Din framtida efterträdare viktigt att ange vilka källor som använts för bedömningen.*

### ***B1: Strukturella faktorer***

*Introduktion: En väl fungerande organisation har en operativ ledning och styrelse som anses legitim och fungerar väl. Rollfördelningen dem emellan är tydlig och upprätthålls. Därtill ska det finnas en ändamålsenlig organisationsstruktur över hela linjen, som möjliggör ett effektivt agerande även i fält. Den typ av organisationer som det i allmänhet handlar om är starkt kunskapsbaserade och dess främsta tillgång är personalen. En väl fungerande personalpolitik är därför av stor vikt.*

<b><i>i) Styrelsestrukturen fyller en viktig strategisk roll inom organisationen</i></b>
<b>Bedömningskriterier</b>
a) Styrelsen, eller motsvarande, för en konstruktiv dialog kring strategiska styrfrågor
b) Styrelsen, eller motsvarande, tar beslut som har operationella konsekvenser
c) Styrelsen, eller motsvarande, är ett instrument för ansvarsutkrävande av den exekutiva ledningen
<b>Bedöms möta följande kriterier: a, b, c</b>
<b>Använda källor och referenser: Femårsöversynen, Technical Evaluation Reference Group (TERG)</b>

<b><i>ii) Den exekutiva ledningen leder organisationen på ett effektivt sätt</i></b>
<b>Bedömningskriterier</b>
a) Den exekutiva ledningen har en tydlig roll och uppdrag
b) Den exekutiva ledningens agerande får genomslag i organisationen

c) Den exekutiva ledningen har både personalens och styrelsens förtroende
<b>Bedöms möta följande kriterier: a, b, c</b>
<b>Använda källor och referenser: Technical Evaluation Review Groups (TERG) fem års översyn av Globala fonden (sammanfattning, 2009)</b>

<b><i>iii) Organisationsstrukturen är väl anpassad efter verksamheten</i></b>
<b>Bedömningskriterier</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>a) Det finns en dokumenterad och tydlig delegationsordning mellan huvudkontor och fältkontor (avseende beslutsmandat, operativ ledning etc.)</li> <li>b) Beslutsdelegering mellan huvudkontor och fältkontor är rimlig utifrån verksamhetens behov</li> <li>c) Finansiella resurser är i huvudsak allokerade i enlighet med land-, sektor-, och tematiska prioriteringar</li> </ul>
<b>Bedöms möta följande kriterier: a,c (Obs - fonden har inga fältkontor, bedömningen ovan avser rollerna i partnerskapet med andra som genomför och bevakar insatser på landnivå. Vad gäller kriteriet b ovan, anser Sverige att sekretariatet/huvudkontoret bör öka sin översyn av de aktörer som genomför Globala fondens insatser på landnivå.)</b>
<b>Använda källor och referenser: Generalinspektörens rapport till styrelsen hösten 2009; The Global Fund 2010: Innovation and impact (Globala fondens årsrapport för 2009)</b>

<b><i>iv) Det finns en väl fungerande personalpolitik</i></b>
<b>Bedömningskriterier</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>a) Rekrytering, inklusive befordran, av personal sker baserat på kompetens och erfarenhet, enligt ett transparent system</li> <li>b) Medarbetarenkäter eller liknande genomförs och följs upp regelbundet</li> <li>c) Organisationen har en fungerande jämställdhets- och/eller mångfaldsplan (policy)</li> </ul>
<b>Bedöms möta följande kriterier: a, b, c</b>
<b>Använda källor och referenser: Globala fondens personalpolicy (antogs 2009, efter det administrativa samarbetet med WHO avslutades)</b>

### ***Summering och slutkommentar avsnitt B1***

<p><b>1) Hur många av de tolv bedömningskriterierna uppnås? 11</b></p> <p><b>2) Kommentarer till bedömningar gjorda under ”strukturella faktorer” (max 200 ord):</b> Den sammanfattande bedömningen är att sekretariatet fungerar bra internt. Många nya rutiner infördes efter att det administrativa samarbetet med WHO avslutades förra året. Därmed finns det en ny och modern personalpolicy som inkluderar löneöversyner baserade på medarbetarnas skicklighet och en policy för jämställdhet och mångfald. Det kan dock noteras att det finns relativt få kvinnor på höga positioner inom</p>
--

organisationen. Löneläget är jämförbart med WHO, men eftersom fonden formellt är en schweizisk stiftelse och inte ett FN-organ, beskattas vissa anställda och för att därefter ersättas av fonden. Detta innebär en merkostnad.

Styrelsen spelar en viktig roll i styrningen av organisationen och det är tydligt att sekretariatet svarar till styrelsen. Möjligen kan man säga att styrelsen spelar en för stor roll och att mängden dokument till kommitté- och styrelsemöten växer. Det behövs en analys av styrelsens arbetsformer så att mängden material inte omöjliggör aktivt deltagande, särskilt för länder med lägre kapacitet. En översyn av fondens strategidokument inleds hösten 2010; en diskussion om ytterligare effektivisering av styrningen ska föras i samband med denna.

Globala fonden är en finansieringsmekanism och inte en verkställande organisation, och saknar därmed fältkontor. Landhandläggarna på sekretariatet besöker länderna med jämna mellanrum, men kontakterna med FN-familjen och givarkollektivet på landnivå har varit av varierande kvalitet. Lokala revisorer har upphandlats för att granska medelsanvändning men med inga befogenheter. I generalinspektörens rapport till styrelsen hösten 2009 framkom det att sekretariatet inte haft fungerande verktyg för att utkräva ansvar för implementering av insatser. Omfattande förskingring har upptäckts av generalinspektören i flera länder. Våren 2010 tillsatte den biträdande exekutivdirektören en arbetsgrupp för att utreda strukturella svagheter i Globala fondens modell.

## ***B2: Resultatstyrning och utvärdering***

*Introduktion: God resultatstyrning innebär att organisationen har ett tydligt system, med bl.a. utvärderingsprogram och rutiner, där operativa och strategiska målsättningar följs upp systematiskt och löpande i alla delar av verksamheten. Erfarenheter från utvärderingar tas tillvara och integreras i verksamhetens löpande planering och utveckling. Den löpande uppföljningen sker utifrån resultatindikatorer och/eller key performance indicators (KPI).*

## ***Summering och slutkommentar avsnitt B2***

**1) Hur många av de tolv bedömningskriterierna uppnås? 10**

**2) Kommentarer till bedömningar gjorda under Resultatstyrning, uppföljning och utvärdering (max 200 ord)**

Det finns ett välutvecklat system för den årliga resultatredovisningen till styrelsen. Styrelsen har beslutat om ett antal nyckelindikatorer för fondens prestanda (Key Performance Indicators). Resultatrapporter görs också tillgängliga för allmänheten via hemsidan och som tryckmaterial.

En svaghet med indikatorerna är att de främst redovisar antalet produkter som har distribuerats, t ex myggnät eller bromsmedicin. De följer inte upp hur många patienter som hålls kvar inom programmen. Indikatorer följer inte upp kvaliteten av det förebyggande arbetet. Utvecklingen i hälsosystemet och hållbarheten av insatserna följs inte heller upp. Ett arbete har påbörjats tillsammans med WHO för att ta fram relevanta hälsosystemindikatorer.

Bidragen beslutas först för två år. Efter de första två åren görs en utvärdering och bidragen förlängs med tre år om resultaten är goda. Därmed kan det konstateras att resultat vägleder allokeringen av resurser.

Globala fonden har en oberoende generalinspektör som rapporterar direkt till styrelsen. Inspektören har upptäckt allvarliga brister i medelshantering och programimplementering i flera länder. Sekretariatet brottas med hantering av de fall av förskingring och undermålig implementering som har upptäckts av generalinspektören. Frågan har ställts om problemen, åtminstone till del, beror på inneboende svagheter i fondens modell. Fonden skulle kunna dra mer nytta av generalinspektörens arbete om denna och sekretariatet arbetade närmare varandra i uppföljningen av landgranskningar.

### ***B3: Transparens, revision och upphandling***

*Introduktion: Som stöd för en öppen och väl fungerande organisation krävs en hög grad av insyn och öppenhet för kritik. Transparens, revision och upphandling fokuserar på organisationens offentliggörande av information och öppenhet i kommunikation, samt möjlighet till insyn för organisationens intressenter. Detta gäller både information som organisationen själv producerar och hantering av extern information med relevans för organisationens verksamhet (t.ex. revisionsrapporter och peer reviews).*

<b><i>i) Dokumentation för verksamheten är offentligt tillgänglig</i></b>
<b>Bedömningskriterier</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>a) Det finns ett system/regelverk på plats för hur, när och vilken information som ska offentliggöras</li> <li>b) Dokumentation görs i allmänhet offentlig och hemligstämplas inte i onödan</li> <li>c) Relevant offentlig dokumentation är både lättillgänglig och överskådlig, t.ex. via Internet</li> </ul>
<b>Bedöms möta följande kriterier: a, b, c</b>
<b>Använda källor och referenser: Hemsidan</b>
<b><i>ii) Det finns procedurer för att kunna beivra oegentligheter</i></b>
<b>Bedömningskriterier</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>a) Det finns en klar och tydlig policy avseende korruption i organisationen eller andra typer av oegentligheter</li> <li>b) Det finns en ”whistle blower” funktion<sup>2</sup>, eller motsvarande, installerad</li> <li>c) Det finns procedurer/rutiner på plats för att beivra oegentligheter</li> </ul>
<b>Bedöms möta följande kriterier: a, b, c (delvis)</b>
<b>Använda källor och referenser: Generalinspektörens rapporter till styrelsen</b>
<b><i>iii) Revisionssystemet är pålitligt och effektivt</i></b>



<b>Bedömningskriterier</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>a) Inte bara den externa utan även den interna revisionen är oberoende</li> <li>b) Ledningen använder aktivt resultat från såväl interna som externa revisioner för att styra och förbättra verksamheten</li> <li>c) Revisionsresultat görs offentligt tillgängliga utan onödiga dröjsmål</li> </ul>
<b>Bedöms möta följande kriterier: a, c</b>
<b>Använda källor och referenser: Hemsidan. Ett system som uppfyller ”b” på landnivå är i sin linda.</b>
<b><i>iv) Organisationens upphandling är transparent och konkurrensneutral</i></b>
<b>Bedömningskriterier</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>a) Det finns ett regelverk för upphandlingar till såväl huvudkontor som fältkontor</li> <li>b) Information från organisationens egna upphandlingar offentliggörs efter avslutat ärende (t.ex. vinnande leverantör, poängsättning etc.)</li> <li>c) Det finns fungerande system för klagomål på plats, samt vägledning för leverantörer hur klagomål inlämnas.</li> </ul>
<b>Bedöms möta följande kriterier: a, b, c</b>
<b>Använda källor och referenser: Guide to the Global Fund’s Policies on Procurement and Supply Chain Management (november 2009)</b>

### ***Summering och slutkommentar avsnitt B3***

**1) Hur många av de tolv bedömningskriterierna uppnås? 8**

**2) Kommentarer till bedömningar gjorda under Transparens, revision och upphandling (max 200 ord)**

Fram till 2009 arbetade Globala fonden under ett administrativt samarbetsavtal med WHO. Det innebar att WHO:s regler gällde för Fondens huvudkontor i Genève. Vad gäller transparens, revision och upphandling är bilden på huvudkontoret fortsatt god. Ernest och Young står för den oberoende externa revisionen av sekretariatet. På landnivå genomför många olika aktörer insatserna, så graden av transparens och kvaliteten av revisionen och upphandlingsprocedurer varierar från land till land och PR till PR. Det finns en whistleblower funktion med global täckning för att rapportera oegentligheter.

Globala fonden har regler som gäller för den upphandling som PRs gör, men dessa tillämpas inte på ett enhetligt sätt. Det har uppmärksammats att priser betalda för mediciner och annan utrustning skiljer sig markant mellan länderna. Ett nytt initiativ för frivillig kollektivupphandling infördes förra året för att hjälpa PRs förhandla ner priser genom större upphandlingar och som en resurs till länder med svaga upphandlingssystem.

Kvaliteten av revisionen varierar också från land till land. Revisionen på landnivå görs av sk Local Fund Agents upphandlade av sekretariatet, i de

flesta länder är det KPMG:s eller Price Waterhouse Coopers lokalkontor. I de fall där UNDP genomför insatser, gäller deras single audit principle, vilket innebär att annan oberoende revision inte har skett. Kvaliteten av LFA:s översyn och granskning av implementeringen av projekt varierar. LFAs saknar oftast kompetens på hälsoområdet, men även deras finansiella rapportering har i flera fall varit bristfällig. Sekretariatet arbetar med att utveckla ett bättre system för att säkerställa jämförbar kvalitet mellan LFAs. Förutom den nyinledda översynen av strukturella svagheter i grantmodellen, utarbetas en strategi för riskhantering som ska adressera frågan. Landhandläggare har börjat se över LFAs mer systematiskt och flera LFAs har ersatts. Ansvarsutkrävande, frågan om vem som egentligen har ansvar att se till att insatser implementeras på ett bra sätt och att agera när problem upptäcks, har varit otydligt. En process har inletts för att se över denna strukturella svaghet.

Källor:

- Intervju med Chefen för landprogram, april 2010
- “The Global Fund to fight AIDS, Tuberculosis and Malaria: Evaluation of the Local Fund Agent System”, Euro Health Group Danmark
- “Global Health, rapport on Global Fund documentation, oversight and assessment”, US Government Accountability Office Report to Congressional Committees, maj 2007
- Generalinspektörens rapporter till styrelsen
- Femårsöversynen, Technical Evaluation Reference Group (TERG)

## C. Extern effektivitet

Introduktion: Med extern effektivitet avses hur effektivt och ändamålsenligt organisationens operativa arbete är – det vill säga hur effektivt organisationen arbetar i fält, och vilka resultat och effekter som uppnås.

Nedan ombeds Ni först i C1 bedöma ett antal indikatorer relaterat till organisationens förmåga att fokusera i linje med mandat och prioriteringar, samt dess samarbete med andra utvecklingsaktörer. Avsnittet är nära kopplat till genomförandet av Parisagendan och AAA, och motsvarande för humanitära organisationer. Input från UM (via fältenkäten) är särskilt viktig här.

För respektive bedömningskriterium görs en värdering av om detta stämmer överens med den information och data som finns tillgänglig. Kommentera sedan kort de bedömningar som gjorts för indikatorerna i) till iv) – d.v.s. förtydliga där så behövs Dina bedömningar och ange orsaker till att en organisation eventuellt inte lever upp till ett bedömningskriterium. Det är också viktigt, för din framtida efterträdare, att Du anger vilka källor du använt för Din bedömning längst ned i tabellerna.

I avsnittet som följer, C2, är det de reella resultaten som är i fokus. I avsnitt C2.1, (det kan vara en fördel att börja med denna del) görs en mer djuplodande bedömning av extern effektivitet baserat på de system för mål- och resultatuppföljning som organisationen har satt upp. I de fall sådana system inte finns, vilket givetvis nogsamt ska noteras, ombes ni göra en egen bedömning enligt liknande former. Syftet med denna del är att få konkret och tillförlitlig information som visar på vilka resultat som organisationen kan påvisa och tillskrivas. I C2.2 redogörs för externa rapporter som ger ytterligare information om resultaten av organisationens verksamhet, och avslutningsvis i C2.3 presenteras UM:s syn i frågan.

Den samlade bild som ges i avsnitten C1 och C2 förs in under avsnitt C i själva organisationsbedömningen.

### C1. Genomförande av Paris-agendan (eller liknande)

Introduktion: Sverige har skrivit under Parisagendan och Accra Agenda for Action, och anser att dessa är av stor vikt för ett mer effektivt utvecklingssamarbete. Det handlar om att anpassa insatser efter mottagarnas egna strategier och system, samt koordinera och harmonisera med andra för ökade synergier och minskade transaktionskostnader. Koordinering och samordning är också centralt för insatser inom det humanitära området, men det styrs av andra principer. OECD/DAC rapporterar för en del organisationer om hur arbetet med genomförandet av Parisagendan fortskrider. Under C1.1 nedan anges hur svenska representanter i fält uppfattar att organisationens förmåga att arbeta i några centrala områden kopplade till Parisagendan, eller motsvarande för humanitära organisationer. Under C1.2. redogörs för slutsatser i de uppföljningar som gjorts i frågor som rör harmonisering, anpassning, koordinering o.likn.

#### C1.1 Det svenska fältperspektivet

Detta avsnitt är alltså i första hand ägnat att få den svenska fältorganisationens perspektiv på frågan. Ta svaren från fältenkäten till din hjälp. Vid behov kontakta enskilda UM för att få ytterligare information. Fr.a. frågorna 4 och 5 i fältenkäten, men även frågorna 3,7 och 8 adresserar frågorna nedan.

<b><i>i) Organisationen fokuserar i praktiken på sitt huvudsakliga mandat, mål och prioriterade verksamhetsområden</i></b>
--

<b>Bedömningskriterier</b>
----------------------------

- |  |
|--|
| <ul style="list-style-type: none"><li>a) Strategiska styrdokument och operativ verksamhet på landnivå ligger i linje med varandra</li><li>b) Organisationen konkurrerar på landnivå inte om finansiering utanför sitt prioriterade verksamhetsområde</li></ul> |
|--|

- c) Organisationen fokuserar på landnivå på ett fåtal sektorer utifrån sina komparativa fördelar

**Bedöms möta följande kriterier: a, b, c**

**Använda källor och referenser: The Global Fund 2010: Innovation and impact (Globala fondens årsrapport för 2009); TERG**

***ii) Organisationens insatser på landnivå ger positiva resultat inom dess verksamhetsområden***

**Bedömningskriterier**

- a) Uppföljning av uppsatta mål på landnivå visar att insatserna i huvudsak givit förväntade resultat och effekter
- b) De resultat som uppnås och redovisas är generellt hållbara, d.v.s. inte helt beroende av fortsatt extern finansiering. [*För HUM-organisationer bedöms om organisationens kortsiktiga insatser, där så är möjligt, är utvecklingsfrämjande eller har ett långsiktigt perspektiv.*]
- c) Jämfört med andra aktörer inom samma verksamhetsområde, förefaller organisationen uppnå resultat minst lika väl eller bättre.

**Bedöms möta följande kriterier: a, c**

**Använda källor och referenser: The Global Fund 2010: Innovation and impact (Globala fondens årsrapport för 2009); UNAIDS Second Independent Evaluation; TERG**

***iii) Organisationen deltar aktivt i harmonisering av biståndsprocedurer på global- och landnivå***

**Bedömningskriterier**

- a) Organisationen deltar aktivt på global nivå i relevanta fora för harmonisering och samordning
- b) I den mån organisationen har en fältrepresentation, tar organisationen på landnivå en aktiv roll för harmonisering inom sina prioriterade verksamhetsområden (t.ex. genom att initiera, stödja och delta i Joint programmes (programstöd), Joint Assessments, Joint Evaluations o.likn.)
- c) Organisationen tar på landnivå en aktiv roll för anpassning till mottagarländernas system inom sitt verksamhetsområde och mandat [*NB – för HUM-organisationer är bedömningskriteriet: Organisationen spelar på landnivå en aktiv och konstruktiv roll i de samordningsfora som existerar (t.ex. IASC Country Team, Humanitarian Partnership Team, klustersamordning, etc.).*]

**Bedöms möta följande kriterier: a**

**Använda källor och referenser: Fel! Ogiltig självreferens i bokmärke.**

***iv) Organisationen bidrar till och prioriterar sitt arbete efter nationella handlingsplaner (PRS eller liknande) [NB – denna indikator besvaras ej för HUM-organisationer.]***

**Bedömningskriterier**

- a) Organisationen använder mottagarländers strategier för att på landnivå utveckla och prioritera sina insatser
- b) Där organisationen har fältrepresentation engagerar sig organisationen i givargemensamma policydiskussioner med mottagarlandets regering, alt. andra styrande organ
- c) Organisationen arbetar i enlighet med Parisagendans mål systematiskt med att minska antalet antal parallella PIUs (Project Implementation Units)

**Bedöms möta följande kriterier: a (i viss mån)**

**Använda källor och referenser:** Fel! Ogiltig självreferens i bokmärke.

### Summering avsnitt C1.1

#### 1) Hur många av bedömningskriterierna i C1.1 uppnås? 4

#### 2) Kommentarer till bedömningen av indikatorerna i)-iv) - (max 200 ord)

Globala fonden har inga fältkontor. Landhandläggare är baserade på sekretariatet i Genève. Globala fonden har varit i stort sett frånvarande från givarsamordning på landnivå. Fonden har inte heller deltagit i sektorprogram.

Globala fondens sätt att ge bidrag har lett till användning av parallella implementeringsenheter i många länder. Verksamheten är mer av en humanitär karaktär än utvecklingsorienterad. Målet är att få ut behandling och preventivmedel till behövande snabbt. Många av de värst drabbade länderna har väldigt svaga hälsosystem. Grunden för effektiv vård och behandling av människor drabbade av sjukdomarna saknas därför ibland, vilket har lett till parallella system. Även i medelinkomstländer med relativt väl fungerande hälsosystem behövs finansiering från fonden för att civila samhället ska kunna genomföra HIV-insatserna, pga stigmatisering och diskriminering av drabbade samhällsgrupper. Fonden bör ställa hårdare krav på nationellt ägarskap av insatserna. Fonden bör också ha en mer långsiktig syn på sina investeringar och kräva att de stärker hälsosystemet och inte drar resurser ifrån allmän sjukvård till insatser för specifika sjukdomstillstånd. För att detta ska ske bör insatserna vara grundade i nationella hälsoplaner.

Globala fonden har inlett ett samarbete med Världsbanken och GAVI under ledning av WHO som ska bidra till anpassning till Parisdagordningen i hälsosektorn. De verktyg som International Health Partnership har utarbetat ska ligga till grund för samarbetet. Eftersom Globala fonden i praktiken har tagit på sig ansvar för livslång medicinering av miljontals människor är det svårt att styra om verksamheten..

### ***C1.2. Internationell uppföljning av Parisdeklarationen eller liknande***

Här är alltså avsikten att du ska dra nytta av information som *andra* ställt samman. Samordningsprocesser kan skilja sig något beroende på om det är en huvudsakligen humanitär, utvecklingsfokuserad organisation eller en globalt partnerskap eller liknande. Deltagande i nationella samordningsprocesser är givetvis även kopplat till vilken typ av organisation det är, samt hur pass stor fältnärvaro organisationen i fråga har (och bör ha). Inte desto mindre, även om det inte finns samma typ av data för alla typer av organisationer finns

det flera olika saker att ta fasta på. Som vägledning, en bedömning bör bl.a. ta med följande:

- Vad säger OECD/DAC:s senaste rapport om organisationens genomförande av Paris-deklarationen? [För 2008 års survey se <http://www.oecd.org/dataoecd/58/41/41202121.pdf> – OBS, info finns i dagsläget främst för MDBs, EC och globala fonder.] Ange värden för respektive indikator och jämför med värdet från föregående rapport, liksom med det mål som satts upp. Jämför gärna även med likartade organisationer och det totala genomsnittet, i syfte att lyfta fram viktigare observationer och kommentera dessa.
- För FN-organ - deltar organisationen aktivt i uppföljning av högnivåpanelen för systemkoherens rekommendationer, inklusive "One UN pilots"? Redogör för vad ev. uppföljningssystem säger om genomförandet.
- För de humanitära organisationerna - deltar organisationen aktivt och konstruktivt i internationella samarbetet med att genomföra och stärka de humanitära reformerna, genom mer inkluderande samarbetsformer på landnivå, t.ex. "IASC Country Teams", "Humanitarian Partnership Teams", klustersamordning o.likn.? I den mån det finns system för uppföljning, redogör för vad dessa säger.

OBS – det finns även avsnitt i MOPAN-bedömningarna som berör dessa frågor – utnyttja dem!

### ***Slutkommentar och sammanfattning för avsnitt C1***

#### **1) Sammantagen bedömning för avsnitt C1 - (max 300 ord)**

Med utgångspunkt från insatser mot de tre sjukdomarna har även stora insatser gjorts för att stärka nationella hälsosystem; mer än 1,1 miljard USD beräknas ha gått till sådana satsningar. Femårsöversynen identifierade fall där länder hade programmerat sjukdomsspecifika insatser finansierade av Fonden på ett sätt som även stärkte hälsosystemet. Andra analyser pekar på fall där hälsosystem har försvagats av ökad sjukdomsspecifik finansiering som bl a lockat till sig en oproportionerligt stor andel av kvalificerad sjukvårdspersonal. Fonden behöver göra mer för att säkerställa att insatser stödjer den nationella hälsoplanen, inte minst i länder där Globala fonden står för en betydande del av finansiering i hälsosystem. Resultatramverket behöver inkludera indikatorer för hälsosystem och prevention.

Det varierar från land till land hur väl Fondens strukturer på landnivå (CCM, PR) är integrerade i landsystem. Dessa strukturer anses av flera länder vara administrativt betungande och kostsamma. Fonden arbetar redan med att bättre anpassa sina rutiner till landsystem. Fonden bör ställa större krav på förankring av projekt i nationella hälsoplaner och en minskning av parallella implementeringsenheter, som uppstår till följd av fondens projektansats, samt behovet av att stödet betalas ut snabbt. Det blir mer kortsiktiga insatser för att uppehålla liv än långsiktiga hållbara utvecklingsresultat. En positiv utveckling är de steg som har tagits från att finansiera många små projekt med olika rapporteringskrav i ett och samma land till finansiering en enhetlig nationell respons genom strategier mot sjukdomarna.

Fonden har varit frånvarande i givarsamordning och haft en varierande dialog med nationella regeringar. Trots att den inte har någon fältnärvaro, behöver lösningar för samordning, dialog och representation utarbetas.

## **C2. Faktiska resultat**

### *Introduktion*

I förlängningen är tanken att Sverige ska kunna förlita sig mer eller mindre helt på organisationernas egna resultatrapportering. I dagsläget har dock få, om ens några, organisationer kommit så långt med detta arbete att det är realistiskt. Det blir därför särskilt viktigt att söka information från flera olika källor för att finna indikationer på resultat som faktiskt levereras. Det finns i allmänhet *tre olika källor* för information om de resultat som organisationerna levererar: interna dokument, externa utvärderingar o.likn. samt intryck från Sveriges fältrepresentation. Er bedömning blir en sammanvägning av dessa.

Denna del av bedömningen är upplagd lite annorlunda från föregående. Varje avsnitt nedan inleds med en kort introduktion till vad som ska bedömas och vad för typ av överväganden som ska göras. Avsnitten avslutas med en ruta där ni i text anger er bedömning på respektive område.

### **C2.1. Vad säger organisationens egna dokument?**

Intern dokumentation som kan användas har i huvudsak två källor, inte alltid varandra uteslutande: ledningens egna mål- och resultatramverk, samt den (oberoende) interna utvärderingsfunktionen. Dessa ska handläggare som del av sitt arbete löpande följa upp. I själva bedömningen ska en sammanfattning göras av hur bra eller dåligt organisationen levererar efter uppställda mål. Nedan ges vägledning för hur vart och ett av områdena mål- och resultatramverk och interna utvärderingar ska bedömas.

### ***Mål och resultatredovisning***

För en bedömning av så olika organisationer som bedömningsmallen avser krävs en ganska flexibel ansats som tar sin utgångspunkt i resultat i förhållande till mandat och uppsatta mål. Vissa organisationer är bättre än andra att tydligt definiera dessa mål och följa upp resultaten gentemot dem. Beroende på existensen av sådana system bör en bedömning göras enligt ett av två alternativ nedan:

#### *1) För organisationer med ett fungerande mål- och resultatramverk:*

- Vilka mål har organisationen definierat på kort och medellång sikt?
- Vad säger organisationens egna uppföljningar av uppnåendet av etablerade mål? Vad lyckas man resp. misslyckas man med och hur kan detta förstås?

#### *2) För organisationer där ett mål- och resultatramverk är alltför bristfälligt eller ännu inte ens existerar*

För dessa fall krävs att man själv försöker definiera organisationens centrala mål och finna information som ger klarhet om huruvida organisationer faktiskt förmår leverera på dessa. I korthet innebär det alltså att i förhållande till de mål som definierats i organisationens strategiska dokument, redovisa för slutsatserna i de interna uppföljningar som har bäring på dessa mål. Vägledande för detta kan vara följande:

- Vilka effektmål (mål som avspeglar kvalitativa förändringar för avsedda målgrupper) anges i organisationens centrala styrdokument?

- Finns det några interna rapporter eller utvärderingar som ger information om graden av uppnående av dessa centrala mål? (klargör vilket årtal senaste uppföljningen gjordes och vem som står bakom den – självutvärdering? det oberoende utvärderingsorganet?)

OBS – i det fall mål- och resultatsystem saknas, eller är alltför bristfälliga för att basera sig på, är det en viktig fråga i sig att lyfta fram och kommentera.

### ***Annan intern dokumentation***

I övrigt, gå igenom årliga rapporter om utvecklingseffektivitet, särskilda utvärderingar o.likn. som organisationen har producerat för att få ytterligare information om organisationens externa effektivitet.

### **Redogör för och kommentera organisationens externa effektivitet utifrån intern dokumentation (max 500 ord):**

Globala Fondens (GFATM) verksamhet bygger på de syften, principer och mål som fastslogs i det övergripande policydokument som togs fram och beslutades om vid Fondens bildande 2002. De mål som angetts i detta dokument utgör grunden för GFATM:s (sekretariatets) analys av extern effektivitet som återfinns i informationsmaterial som GFATM gör tillgängligt för allmänheten.

Enligt policydokumentet är Globala Fondens mål att: samla in, hantera och betala ut nya finansiella resurser via ett partnerskap bestående av offentliga och privata aktörer och bidra till en minskning av infektioner, sjukdomsburda och dödfall, och därmed lindra de effekter av HIV/aids, tuberkulos och malaria, samt bidra till fattigdomsminskning som del av uppfyllandet av millenniemålen (MDG).

Fondens verksamhet bygger i hög grad på en ny syn på internationell finansiering av hälsoinriktade insatser. Partnerskapet avser såväl regeringar och andra offentliga aktörer som civila samhället, privata sektorn och människor, organisationer och samhällen drabbade av de tre sjukdomarna. GFATM:s stöd ges i form av gåvomedel till program som drivs av offentliga eller privata aktörer. GFATM är en finansieringsmekanism och inte en genomförandeorganisation. Sekretariatet har inga fältkontor.

Genomförandet av insatser kräver samarbete med andra nationella och internationella, såväl bilaterala som multilaterala, aktörer. Sedan GFATM bilades år 2002 har fonden blivit en huvudfinansiär för internationellt stöd mot aids, TB och malaria. Fram till i dag har mer än 600 program i 144 länder beslutats om till ett belopp om USD 18,4 miljarder. Genom detta bidrar GFATM med en fjärdedel av all internationell finansiering för aids, två tredjedelar av finansieringen för tuberkulos och tre fjärdedelar för malaria. Vad gäller långsiktiga effekter har verksamheten hittills bland annat inneburit att uppskattningsvis 4,5 miljoner människoliv uppehållits eller räddats - genom tillgång till bromsmediciner för 2,8 miljoner aidssjuka, behandling för 7 miljoner drabbade av tuberkulos och distribution av 120 miljoner behandlade myggnät.

GFATM strävar efter att, genom stödet till insatser mot de tre sjukdomarna, stärka länders hälsosystem. Efter beslut i styrelsen 2008 har flexibiliteten ökat genom att hälsosystemstöd kan sökas som en del av ansökningar. Sedan bidragsrunda 5 (i år tas beslut om runda 10) har sammanlagt mer än USD 1,1 miljarder dollar gått till stärkande av länders hälsosystem.

Enligt stadgarna ska GFATM sträva efter att uppnå en balans mellan prevention, vård och behandling. De nya strategier som tagits fram under 2009 för jämställdhet och HBT-personer är viktiga instrument i GFATM:s strävan att skärpa det förebyggande arbetet.



GFATM:s verksamhet bygger på resultatbaserad finansiering. GFATM söker koppla allokeringen av resurser till de verksamheter som levererar resultat. För att finna de mest lämpade programmen för finansiering har GFATM en ”Technical Review Panel” (TRP) som är ett självständigt och oberoende team av experter som granskar alla inkomna ansökningars tekniska kvalitet.

GFATM står bakom pågående initiativ för att stärka biståndseffektiviteten i genomförarländerna. GFATM agerar starkt för att leva upp till rekommendationerna från Paris och Accra och rapporterar löpande, samt i årsrapporter, om hur detta anpassningsarbete går. Nya och modifierade handlägningsrutiner ska förbättra anpassningen till Paris och Accra.

## **C2.2. Vad säger externa utvärderingar o.likn. om resultaten av verksamheten?**

Externa utvärderingar görs på flera håll. En del är periodvis återkommande, andra *ad hoc*. En del görs av oberoende konsulter på uppdrag av givare, andra av exempelvis enskilda länder. För att svara på denna fråga är det viktigt att känna till vilka andra externa rapporter eller utvärderingar som finns att utnyttja för att få insikter om organisationens förmåga att leverera i förhållande till de mål som identifierats i avsnitt A. Detta är något som handläggare löpande bör ha kunskap om. I redogörelsen nedan, ange årtal, källa och huvudsakliga slutsatser.

[*Exempel på användbara källor finns länkat på Utrikessidan: Verksamhet – Utvecklingspolitiken – Multilateralt utvecklingssamarbete – Faktabank multi – Länkar för bedömningsarbetet*]

### **Redogör för vad externa rapporter säger om organisationens förmåga att leverera resultat (max 500 ord):**

Många slutsatser stöds av slutsatser från TERG, den oberoende utvärderingsgruppen som höll i Femårsutvärderingen (5YE) av Globala Fonden som slutfördes 2009.

#### **1. Resursmobilisering**

5YE – Globala Fonden har lyckats väl i att mobilisera nya, additionella resurser. TERG uttrycker dock oro inför framtiden om möjligheterna att mobilisera resurser på samma nivå. Man efterfrågar också effekterna av den osäkerhet som nu finns hos givarna om framtiden vad gäller hållbarhet, förutsägbarhet och additionalitet för Globala Fondens investeringar i drabbade länder.

#### **2. Bekämpning och lindring av effekterna av sjukdomarna**

5YE – Gemensamma satsningar har resulterat i ökning av tillgången på service, bättre tillgång till och täckning av insatser och minskning av sjukdomsburden. Utvärderingen fann dock luckor i GFATM:s portfölj, bl a avseende HIV-prevention, mor-till-barn-smitta (PMTCT), gemensamma HIV/TB-satsningar, insatser mot resistent TB (MDR-TB), kostnadseffektiva malariasatsningar, stärkande av hälsosystem och satsningar på jämlikhet och jämställdhet.

UNAIDS har uppmärksammat felriktade preventionsinsatser, dvs med felmålgrupp.

5YE – Globala Fonden har bidragit till den snabba expansionen av program riktade mot HIV/aids, TB och malaria genom mer än 550 program, och har därigenom bidragit till att mobilisera existerande kapacitet i de mest drabbade länderna, möjligtvis på gränsen till vad som är möjligt utan vidare kapacitetsutveckling.

### 3. Genom insatserna stärka hälsosystem

5YE – Länders beroende av extern finansiering lyfter också fram frågor vad gäller programmens långsiktiga hållbarhet. Det finns en risk att extern finansiering ersätter nationella investeringar. Globala Fonden bidrar till stärkandet av hälsosystem, men de existerande hälsosystemens svagheter begränsar också Fondens möjligheter till resultat.

5YE – Globala Fonden har bidragit till stärkande av hälsosystem genom omfattande finansiering av insatser. Effekten av bidragen är dock begränsad av icke anpassade och ej harmoniserade aktiviteter och system.

I Norads rapport om ”Global Aid Architecture and the Health MDGs” dras slutsatsen att Globala fonden har lett till många parallella system och att Globala fonden levererar resultat, men att resultaten begränsas av hälsosystemens kvalitet. Detta begränsar hållbarheten.

I den andra oberoende utvärderingen av UNAIDS ges exempel av fall där sjukdomsspecifik finansiering har både försvagat och förstärkt hälsosystem.

Ovan bedömning görs även av WHO:s Synergies Collaborating Group i en artikel i ”The Lancet” förra året. Gruppen ser ett behov av mer systematisk och anpassad investering i nationella hälsosystem.

### 4. Bidra till uppfyllandet av millenniemålen; resultat

5YE – Särskilt saknas data kring “outcome, impact, service quality, gender and vulnerable groups equity”.

5YE – Det resultatbaserade systemet, en av grundprinciperna för Fonden, har dock utvecklats till ett komplext och betungande system som mer fokuserar på programmens ”inputs” och ”outputs” än på ”development outcome”.

### 5. Harmonisering och anpassning

5YE – Globala Fonden har engagerat, på ett ökat och varaktigt sätt, deltagandet av civila samhället, privata sektorn och människor som lever med de tre sjukdomarna... Det finns ett behov av att introducera nya strategier, operationella policies och processer för att möjliggöra en bättre anpassning till Paris och Accra.

Taskforce on Innovative Financing for Health Systems (IHP+) har utvecklat ett nytt sätt för vertikala initiativ att kanalisera finansiering mot en nationell hälsoplan för att öka anpassning och nationellt ägarskap. Globala fonden arbetar med förslaget, sk HSS plattform.

### 6. Övrigt

5YE – Globala Fonden som organisation har byggt in jämställdhet i sina grundläggande principer och sin organisationsstruktur. Dock finns brister i uppföljningen av insatser för jämställdhet, sexuella minoriteter, regionala satsningar, välstånd, utbildningsskillnader.

5YE – Globala Fonden är i behov av att utveckla systematiska och strategiska arrangemang för att säkra pålitlig och högkvalitativ TA, given vid rätt tidpunkt.

## **C2.3. Vad säger Sveriges fältorganisation om verksamhetens resultat?**

För Sveriges bedömning av organisationens resultat i fält är UM:s input mycket viktig. Denna ger oss möjlighet att komplettera med information vi inte har och jämföra den bild vi får från

andra informationskällor. I den mån motsägelsefulla bilder framträder behöver vi gräva djupare för att få en mer solid bedömning. I själva bedömningen ska klargöras hur många svar bedömningen baseras på.

Multisamordnaren skickade 2 mars ut en beställning till ett antal UM. Dead-line för att svara på beställningen är satt till 26 mars. Så fort en UM inkommit med svar rörande en viss organisation kommer detta svar att vidareförmedlas till samordnaren för organisationen i fråga.

Använd svaren från UM för att nedan bedöma och kommentera organisationen. Använd gärna de sju frågorna i fältenkäten (bifogad) som stöd för strukturen.

**Redogör för vad Sveriges UM säger om organisationens förmåga att leverera resultat (max 500 ord):**

**Fältenkäten sammanfattas i detta avsnitt.**

**Mozambique**

UM anser att Globala fondens sätt att arbeta i Mozambique inte fungerar speciellt bra. Fondens sekretariat anses sakna erfarenhet av verkligheten i landet. Fondens sätt att ge bidrag anses vara betungande för landet. Systemet är inte anpassat till nationella processer. Parallella system sätts upp vilket leder till minskat nationellt ägarskap och högre kostnader.

**Zambia**

UM anser att Globala fondens verksamhet i Zambia främst är projektbaserad och saknar långsiktigt perspektiv. De många projekten anses ha bidragit till fragmentisering av Zambias respons till HIV-epidemin. Globala fondens finansiella cyklar är ur fas med nationella cyklar och CCM passar inte in i nationella strukturer för beslutsfattande. Dialog mellan Fonden och landet och andra givare sker inte.

**Zimbabwe**

UM anser att CCM inte har fullföljt sin roll i projektuppföljning på grund av intressekonflikter inom CCM. Det anses inte finnas något tydligt ansvar för projektimplementering, något som krävs för att förhindra att medlen försvinner pga korrupktion, särskilt i en skör stat som Zimbabwe. Anpassning till nationella planer anses fungera bra. UM anser att fonden inte har visat den flexibilitet som krävs för att delta fullt ut i givarsamordning.

**Indien**

UM anser att det inte finns tillräckligt fungerande uppföljning och kvalitetssäkring av projektimplementering. Det påpekas att ett tydligt ansvarskrävande saknas på landnivå. Den indiska CCM behöver stöd och förstärkning av sin teknisk kompetens. Där utöver sägs det saknas ett långsiktigt perspektiv. Fonden anses behöva arbeta mer med insatsernas hållbarhet. Anpassning till nationella system bedöms vara bra, förutom uppföljning och resultatredovisning, för vilka nationella system inte används. Globala fonden anses dock ha en aktiv dialog med landet.

**Sydafrika**

UM anser att Globala fonden behöver ha en mer aktiv dialog med landet innan ansökningarna lämnas till fonden i stället för att underkänna ansökningar när de väl lämnas. UM menar att det på så sätt skulle kunna lösa problemen i förhand. Sättet på vilket ansökningar ska lämnas till fonden bedöms ge en signal av kortsiktighet. Fonden deltar inte i dialog med andra givare på landnivå. UM påtalar att givare med närvaro i landet inte har ombetts vara delaktiga i att följa projektimplementering. Landet själv anses ha blockerat samarbete mellan fonden, CCM, och andra utvecklingspartners.

**Kina**

Sida har inget stöd till HIV-sektorn i Kina och UM har därför inte kunnat bidra med insikter om Globala fondens insatser i Kina.

## D. Trender/tendenser

Organisationsbedömningarna görs inte i första hand för att jämföra och rangordna olika organisationer. Detta är i praktiken omöjligt eftersom de är av så pass olika karaktär – olika storlek, fältrepresentation, mandat, verksamhetsformer... Det centrala är snarare att identifiera förändringar över tid inom en viss organisations och vara varse i vilken riktning saker och ting utvecklar sig. Detta specifika avsnitt är till för att redogöra för de förändringar som vid bedömningstillfället är på gång i organisationen och som kan leda till positiva alt. negativa förändringar för bedömningen av organisationen.

Här anges exempelvis om organisationen under det senaste året har förändrats i positiv eller negativ riktning vad gäller relevans och effektivitet, och i så fall hur. Om det finns viljeyttringar, beslut eller policy om förändringar som kan leda till förbättringar. Och, alternativt, om det finns förändringar på gång som kan leda till (ur svensk synvinkel) negativa konsekvenser för organisationen? Detta kan vara både specifika åtgärder (t.ex. organisationsöversyn eller en rapport om ny policy) eller generella trender. *OBS – i den mån en svensk organisationsbedömning har gjorts tidigare ska ett tydligt avstamp tas från denna.*

### **Kommentarer (max 500 ord)**

#### *Fattigdomsfokus*

*Globala fondens relevans för svenskt bistånd har nyligen skärpts ytterligare genom en ökad fattigdomsfokus i allokeringen av bidrag. Låginkomstländer med hög sjukdomsburda som gör en ansökan med hög teknisk kvalitet ska prioriteras. Efterfrågan väntas fortsätta överstiga tillgängliga resurser, därför har styrelsen beslutat att göra en helhetsöversyn av vilka länder ska kunna komma i fråga för bidrag och samfinansieringsvillkoren.*

#### *Hälsosystem*

*Fonden har börjat finansiera nationella strategier mot de tre sjukdomarna som ett steg ifrån den projektbaserade verksamheten. Fondens relevans och effektivitet kan stärkas genom mer systematiska investeringar i stärkandet av hälsosystem i låginkomstländer. Det internationella samfundet är i stort sett överens om att starka hälsosystem krävs för att uppnå milleniemalet, ffa MDG 5 om mödradödlighet, och för att insatser mot sjukdomarna ska bli hållbara. Fondens roll i detta arbete är ännu ej avgjord. Som ett minimum bör fondfinansierade insatser programmeras så att de stärker och inte försvagar hälsosystem. En gemensam ansats med Världsbanken och GAVI ska nu testas i ett fåtal länder för att prova kanalisering av finansiering direkt via nationella hälsoplaner. Denna ansats ska även möjliggöra en mer harmoniserad och anpassad finansieringsansats i linje med Parisdeklarationen.*

#### *Resurser*

*Eftersom bidragen beslutas på ett sätt som gör att återkommande kostnader uppstår under åtta år (minskas till fem år för nya bidragsbeslut som fattas from 2011) blir bidragsbesluten kumulativa. Detta begränsar kraftigt utrymmet för fonden att ändra inriktning av sin verksamhet, vad gäller nya prioriteringar och investeringar i hälsosystem. Av kommande påfyllnaden är 8,5 miljarder USD i praktiken redan beslutade. Eftersom antalet nya HIV-smittade överstiger antalet nypåbörjade bromsmedicinbehandlingar kommer behoven att öka framöver medan redan pågående behandling ska fortsätta. Diskussionen om samfinansiering senare i år kan komma att beröra dessa frågor.*

#### *Resultat*

*En positiv förändring är på gång för att förbättra de indikatorer som fonden använder. De*

nuvarande indikatorerna är framför allt på resultat(output)nivå, t ex antalet mediciner och myggnät som distribueras. Sekretariatet har börjat ta fram indikatorer på effektnivå och sekretariatet drar på det arbete som har gjorts av WHO för att även ta fram hälsosystemindikatorer. Ett nytt webbaserat program lanserades på fondens hemsida i april 2010 som möjliggör enkel överblick av länder som får stöd av Globala fonden, vilka insatser som har gjorts och vilka resultat som har uppnåtts. Programmet kan bli ännu mer relevant när det kompletteras med indikatorer både för hälsosystem och på långsiktiga effekter. En uppföljning kommer att göras av huruvida fondens insatser kommer kvinnor till gagn i lika stor utsträckning som män, samt av kvinnors ohälsa och jämställdhet i tillgång till vård och behandling.

#### *Ansvarsutkrävande*

Det finns ett antal processer på gång för att stärka ansvarsutkrävande i projektimplementeringen.

- Landhandläggare på fondens sekretariat i Genève ska bli mer aktiva i dialogen med andra utvecklingspartners inklusive FN och träffa dem under samtliga sina landbesök. Detta bör ge en bättre bild av hur väl och ansvarsfullt insatserna implementeras, men även stärka fondens deltagande i givarsamordningen.
- Riktlinjer för Local Fund Agents, som svarar för revision på landnivå, ses över. Förhoppningen är att LFA ska leverera mer relevanta rapporter som gör att oegentligheter upptäcks tidigare. Sekretariatet har börjat ersätta LFA vars arbete har varit undermåligt.
- Generalinspektörens kontor förstärks med mer personal och en större budget. Detta gör att kontrollverksamheten kan utökas, men det innebär inte direkt att det korrupsionsförebyggande arbetet förbättras.

#### *Tekniskt stöd*

Det tekniska stöd som bl a WHO, UNAIDS och UNICEF står för i utarbetandet av ansökningar till Globala fonden är kritiskt för att kvalitetssäkra Globala fondens insatser, kvaliteten av insatser för att förebygga smittspridning har särskilt ifrågasatts.